

Ritvars Jansons

Kriminālprocesa Nr. 16870000911 faktu par
termiņuzturēšanās atļauju iegūšanas
veicināšanu saistība ar valsts drošības
apdraudējumu

01.07.2010 stājās spēkā šādi grozījumi Imigrācijas likumā:

- Tiesības saņemt TUA, ja persona ir komercregistrā registrēts valdes vai padomes loceklis, prokūrists, administrators, likvidators vai personālsabiedrības biedrs, kam ir tiesības pārstāvēt personālsabiedrību, vai persona, kura pilnvarota pārstāvēt ārvalsts komersantu,
- Tiesības saņemt TUA, ja persona ir ieguldījusi kapitālsabiedrības pamatkapitālā ne mazāk kā 25 000 latu un kopā valsts un pašvaldības budžetā saimnieciskā gada laikā kapitālsabiedrība kā nodokļus samaksā ne mazāk kā 20 000 latu.
- Tiesības saņemt TUA, ja persona ir iegādājusies un tai pieder viens vai vairāki nekustamie īpašumi Rīgā, RPR vai republikas pilsētās, kuru kopējā darījumu summa ir ne mazāka par 100 000 latu, viens vai vairāki nekustamie īpašumi ārpus Rīgas, RPR vai republikas pilsētām, kuru kopējā darījumu summa ir ne mazāka par 50 000 latu,
- Tiesības saņemt TUA, ja persona ir veikusi finanšu investīcijas kredītiestādē ne mazāk kā 200 000 latu apmērā kredītiestādes subordinētā kapitāla veidā.

16.06.2011 stājās spēkā šādi grozījumi Imigrācijas likumā:

- Tiesības saņemt TUA, ja persona ir iegādājusies un tai pieder viens vai vairāki nekustamie īpašumi RPR vai republikas pilsētās, kuru kopējā nekustamā īpašuma vērtība ir ne mazāka par 100 000 latu, viens vai vairāki nekustamie īpašumi ārpus RPR vai republikas pilsētām un nekustamo īpašumu kopējā vērtība ir ne mazāka par 50 000 latu,
- Tiesības saņemt TUA, ja persona ir veikusi ieguldījumu kapitālsabiedrības pamatkapitālā, to palielinot, vai veikusi ieguldījumu kapitālsabiedrības pamatkapitālā, dibinot jaunu kapitālsabiedrību, un ieguldījums ir vismaz:
 - 25 000 latu, un tas veikts kapitālsabiedrībā, kura nodarbina ne vairāk kā 50 darbinieku, kuras gada apgrozījums vai gada bilance nepārsniedz 7 miljonus latu un kura saimnieciskā gada laikā kopā valsts budžetā un pašvaldības budžetā kā nodokļus samaksā ne mazāk kā 20 000 latu,
 - **100 000 latu.**

Kriminālprocesā Nr. 16870000911 liecinieks X operatīvās izstrādes laikā noklausītā sarunā, kuras atšifrējums pievienots krimināllietai, apmēram nedēļu pirms Likumprojekta «Grozījumi Imigrācijas likumā» pieņemšanas otrajā lasījumā Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijā (02.03.2011) norāda, ka viens no projektiem, ko veiksmīgi virzot uz priekšu, ir atkal uzturēšanās atļaujas.

Liecinieks min, ka projekta attīstīšanai nepieciešami 50 miljoni sava nauda. Ar grozījumu Imigrācijas likumā palīdzību plānots piesaistīt no 500 līdz 1000 mazos investorus. Tas, apmēram, varētu dot vēl no 50 līdz 100 miljoniem latu. «..Un saliekot savus piecdesmit miljonus vēl ar iegūtajiem miljoniem, tad mēs vēl varam pārsimts miljonus piesaistīt, sindicēt no bankām..»

Liecinieks sarunā min, ka vienā no attīstības projektiem ir akcionārs, un tajā pašā laikā viņš lobē likumdošanas grozījumus uzturēšanās atļauju piešķiršanā par kapitālieguldījumiem.

18.02.2011 Saeimā tika iesniegts deputāta Aināra Šlesera priekšlikums Likumprojektam Grozījumi Imigrācijas likumā:

Izteikt 23.panta pirmās daļas (“Termiņuzturēšanās atļauju šajā likumā noteiktajā kārtībā ārzemniekam ir tiesības pieprasīt:”) 28.punktu šādā redakcijā:

28) uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, ja viņš ir ieguldījis kapitālsabiedrības pamatkapitālā vai pašu kapitālā ne mazāk kā 25 000 latu un kopā valsts un pašvaldības budžetā saimnieciskā gada laikā kapitālsabiedrība kā nodokļus samaksā ne mazāk kā 20 000 latu, **vai iegulda tādu kapitālsabiedrību pamatkapitālā vai pašu kapitālā, kuras investē attīstības projektos Latvijā ne mazāk kā 100 000 latu.”.**

02. 03. 2011 Saeimas komisijas sēdē A.Šlesera priekšlikums likumprojektam «Grozījumi Imigrācijas likumā» tika daļēji atbalstīts un iekļauts komisijas atbalstītā priekšlikumā:

Izteikt pirmās daļas 28. punktu šādā redakcijā:

- 28) uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, ja viņš veicis ieguldījumu kapitālsabiedrības pamatkapitālā, to palielinot, vai veicis ieguldījumu kapitālsabiedrības pamatkapitālā, dibinot jaunu kapitālsabiedrību, un ieguldījums ir vismaz:
 - a) 25 000 latu, un tas veikts kapitālsabiedrībā, kas nodarbina ne vairāk kā 50 darbinieku un kura gada apgrozījums vai gada bilance nepārsniedz 7 miljonus latu, un kas saimnieciskā gada laikā kopā valsts un pašvaldības budžetā kā nodokļus samaksā ne mazāk kā 20 000 latu,
 - b) **100 000 latu;**”

Žurnāls «Ir» 2017.gada 24.numurā:

Pie Zaķusalas projekta darbojas firma Zakusala Estates, kurai Rīgas dome uz 55 gadiem bez konkursa iznomāja 12, 6 hektārus, lai būvētu viesnīcas un dzīvojamās mājas. 2007.gadā izstrādāto vērienīgo projektu apturēja krīze, bet vicemēra Šlesera laikā dome firmai 2009.gadā pārdeva zemesgabalu par 1, 3 miljoniem latu, vienlaikus atsaucot prasību noteiktā termiņā pabeigt iestrēgušo projektu. Šajā firmā Šlesers un Koziols kādu brīdi bija oficiāli redzami līdzīpašnieki, taču vēlāk viņu vietā parādījās Norvēģijā dibināta kompānija Tritan Group. Izmeklētāji uzskatīja, ka Šleseram slēpti pieder vismaz 24% šajā firmā.

Tiesībsargājošām iestādēm jāpārbauda, vai 2011.gadā veiktie grozījumi par TUA iegūšanu ieguldot kapitālsabiedrību pamatkapitālā Imigrācijas likumā netika panākti ar korupcijas palīdzību, un vai krimināllietā minētie fakti par TUA iegūšanas veicināšanu nesatur kriminālsodāmas darbības

2014.gada 1.janvārī stājās spēkā jauni grozījumi Imigrācijas likumā, kas skar minēto TUA iegūšanas segmentu:

- noteica, ka Tiesības saņemt TUA, ja persona ir veikusi ieguldījumu kapitālsabiedrības pamatkapitālā, to palielinot, vai veicis ieguldījumu kapitālsabiedrības pamatkapitālā, dibinot jaunu kapitālsabiedrību, un ieguldījums ir vismaz:
 - 150 000 *euro* un tas veikts kapitālsabiedrībā, kura nodarbina vairāk nekā 50 darbinieku un kuras gada apgrozījums vai gada bilance pārsniedz 10 miljonus *euro*.

No 2010.gada 1.jūlija līdz 2016.gada 30.jūnijam investīciju programmas ietvaros PMLP ir saņēmusi 17 218 personu, tajā skaitā 7 183 investoru un 10 035 viņu ģimenes locekļu, iesniegumus TUA pieprasīšanai. Šajā laika posmā izsniegtas 16 737 TUA.

Uz 2016.gada 1.jūliju derīgas TUA bija 13 783 personām.

No 2010.gada 1.jūlija 323 gadījumos TUA izsniegšana atteikta, bet anulētas 2 620 TUA.

TUA potenciālo ieguvēju pārbaude

2012.gadā DP pārbaudīja 2770 personas, 2013.gadā - 4196 personas, bet 2014.gadā līdz augustam – 3847 personas.

No 2012 līdz 2014. gadam bija tikai seši gadījumi, kad DP bija atteikusi uzturēšanās atļauju. Iemesli ir bijuši visdažādākie, proti, personas bijušas saistītas ar organizēto noziedzību, krāpnieciskām darbībām un korupciju. Bija viens gadījums, kad atļaujas saņēmēja darbības bija tādas, lai viņu iekļautu Latvijai nevēlamo personu sarakstā.

Sākot no 2014.gada 1.septembra bija vērojams ievērojams kritums gan TUA pieteikumu skaitā, gan arī ar pirmreizējiem TUA saistīto investīciju kopapjomā. 2015. un 2016. gadā ievērojami samazinājās TUA pieprasītāju skaits. Ja 2014. gadā tādu bija 2532 (bez ģimenes locekļiem), tad 2015. gadā tikai - 398.

DP 2015. gadā rosināja nepiešķirt TUA 38 ārzemniekiem, kas bija četras reizes vairāk nekā 2014. gadā. Vienlaikus 2015.gadā DP uzsāka atkārtoti izvērtēt tos ārzemniekus, kuri TUA saņēma pirms pieciem gadiem un kuriem ir jāveic pārreģistrācija. Veicot šo personu pārbaudi, DP pieņēma lēmumu anulēt TUA 25 personām.

Ja 2012.gadā Krievijas Federācijas pilsoņu īpatsvars starp TUA pieteicējiem bija 72%, tad 2013.gadā –68,9%, 2014.gadā – 67%, 2015.gadā – 56%, bet 2016.gada 1.pusgadā -58%.

2016. gadā pirmreizējās TUA atteiktas 25 personām, bet atkārtotās atteiktas vēl 11 personām.

Personām, kurām TUA izsniegtas uz 5 gadiem, katru gadu jāreģistrējas. Katru gadu Drošības policija saņem informācija par personu, kas pierēģistrējas. Atkārtoti pierēģistrējoties, bija 3 atteikumi.

2011.-2014.gadā pieaugošā TUA izsniegšana nebija pietiekoši sabalansēta ar DP spēju pārbaudīt TUA saņemšanas kandidātus.

Tas radīja risku valsts drošībai. Situācija uzlabojās 2015.-2016.gadā – piešķirot papildus resursus DP.

Imigrācijas likumā jānosaka konkrēts par ieguldījumiem TUA saņemošo personu skaits gadā, lai tas būtu atbilstošs drošības iestāžu kapacitātei pārbaudīt kandidātus.